

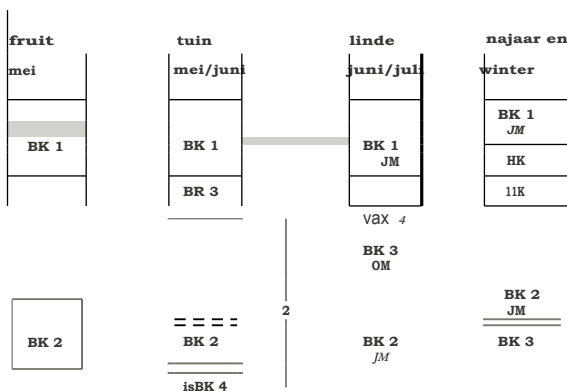
Ittkergedrag

Wat te denken van een imker die na de jaarwisseling naar zijn, bijen gaat, hen een goed jaar wenst en iets bromt van 'meiden hou je taai en tot gauw'? Hoewel niet misplaatst met het huidige winterweer oordeelt een buitenstaander al gauw dat deze figuur rijp is voor paviljoen acht. Maar imkers weten beter, begrijpen het. Het zegt iets over de speciale band tussen imkers en immen die altijd heeft bestaan en altijd zal blijven bestaan. Het loopt als een onzichtbare draad door het bijenjaar. U herkent het vast wel. De imker die vol bewondering verhaalt over de pas-uitgebouwde raat. De imker die op een zomeravond stilletjes wegdroomt bij zijn volken midden in een uitwaaierende geurgolf van rijpende honing. De imker die tijdens warm zomerweer houtjes onder de dekplank schuift voor een betere ventilatie. De imker die in het najaar als wachtbij naast een volkje zit en fanatiek wespen wegvangt. De imker die enthousiast verhaalt over het eerste stuifmeel dat hij aan het vlieggat heeft gezien en de volken prompt met de fles een slappe suikeroplossing voert om de groeiende vraag naar water te dekken. En zo kunnen we nog een tijdje doorgaan. Ook een staaltje typisch imkergedrag is het bedenken van een andere manier van aanpak. Hoe vaak hebben we het niet gezegd, gedacht of gehoord: 'Volgend jaar doe ik het anders'.

Imkeren met kleine kasten

Een imker uit Amstelveen ging het ook anders doen. De Aalstermethode werd verlaten en het werd imkeren met voor elk volk één broed- en één honingkamer. Niet zozeer omdat de bijen hem daar toe dwongen want hij is een zeer bekwaam imker, maar de leeftijd ging parten spelen. Naar de linde moest er flink met de volken worden gesjouwd en dan tikt een broedkamer minder aardig aan. Er was echter meer en daarvoor laat ik deze imker zelf aan het woord. 'Vroeger heb ik jaar na jaar verwoed geprobeerd broed in de tweede broedkamer te krijgen volgens algemeen imkerrecept. Als dat eens lukte had ik in elk geval geen voorjaars honing. En al gaat het me niet om de honing, het, is wel de graadmeter voor je vakmanschap. Toen heb ik de volken op één broed- en één honingkamer naar het fruit gebracht en hoewel ik nooit een volle honingkamer van het fruit heb komt het kort daarna meestal wel goed. Ik heb nu tenminste jaren achtereens geslingerd van de voorjaarsdracht. Met kleine kasten naar het fruit betekent dat de volken minder sterk kunnen groeien.

Natuurlijk houdt dit zwermrisico in bij heel mooi weer tijdens de fruitbloeit, dus houd ik wel een paar bakken in reserve. Overigens hebben de 'IJsheiligen' een voldoende remmend effect. Voor alle duidelijkheid, het is een methode die bruikbaar is bij een trage voorjaarsontwikkeling. Na het fruit komen ze op het bijenpark te staan; daar wordt goed gehaald en dan moet je oppassen voor zwermrust. Ik wil echter niet één op één uitbreiden zoals bij de Aalstermethode, want ik wil ongestoord met vakantie en bij de Aalstermethode moet je volken regelmatig laten afvliegen en weer terugschuiven en dat past niet in mijn vakantiebeeld. Daarom maak ik van elke twee volken er drie. Die drie volken (weer op één broed- en één honingkamer) zijn dan zo sterk dat ze alle drie produktievollen zijn op de linde en dat levert meer op dan twee grote volken met grote broedruimte en dus flinke broedaanzet'. Dit is het schema.

Handelingen na het fruit

Ik ga uit van twee kasten. De ene kast krijgt een tweede broedkamer en ik zorg er voor dat de moeder ook in aan de leg komt. Meestal is het volk er helemaal aan toe. Het andere volk geef ik een honingkamer onder of boven het broednest zodat ook deze moeder haar gang kan gaan. De honingkameren moeten wel werksteren bevatten. Eén of twee weken later heb ik aldus een broed- en honingkamer met flink wat broed.

Stap 1 De tweede broedkamer (3) met de oude moeder komt in een nieuwe kast.

Stap 2 Een dag later dood ik de oude moeder van het tweede volk en zet de honingkamer met broed op bak 3 en verenig beide volksdelen met de krant. Er is een nieuw volk ontstaan met een oude moeder met een bak broed en een honingkamer met weldra uitlopend

broed boven het rooster. Als de linde bloeit kunnen ze daarin de honing kwijt.

Je kunt het volk op z'n plaats laten staan en dan vliegen de vliegbeijen terug op de oorspronkelijke volken. Dat kan als er voldoende jonge beijen in het derde volk achterblijven, anders kun je het volk beter op een andere plaats zetten of direct naar de linde brengen.

Stap 3 Er moet een nieuwe koningin komen in volk 1 en 2. Dat kan op twee manieren. De mooiste is om vooraf koninginnen te kweken en die in te voeren als ze bevrucht zijn. Lukt dit, dan kan de jonge koningin het best worden ingevoerd als acht dagen na het verwijderen van de oude moer alle doppen worden gebroken en het volk hopeloos moerloos is. Een andere methode is om het volk zelf een jonge moer te laten kweken op redcellen die na stap 1 en 2 worden aangezet. Dan doppen snijden op het moment dat de eerste moertjes uitlopen. Bij voorkeur deze volken dan direct naar de linde.

Wat heb ik bereikt?

Op de linde staan nu drie volken op 1^{1/2} bak, waarvan twee met een jonge (on)bevruchte moer en één met een oude moer. Ik ga nu redelijk rustig met vakantie want alle drie moeten ze het volk opbouwen, dus wachten ze wel even met zwermen. Als de linde goed draagt vergeten ze het zwermen helemaal. Na terugkomst van vakantie houd ik de potjes onder de kast.

Stap 4 Terug van de linde verwijder ik de oude moer van het derde volk en verenig de volken weer tot twee stuks, waarbij ik de broedbak boven zet. Ik winter vroeg in en eind augustus kan ik op mijn lauweren gaan rusten. Zelfs eerder dan de beijen. Het lijkt misschien ingewikkeld, maar het valt best mee. Het is een soort aangepaste Aalstermethode waarbij je in plaats van twee zesramers een produktievolk maakt. En nogmaals, ook dit is een basismethode, het raamwerk, waarvan incidenteel moet worden afgeweken, al naar gelang de omstandigheden zoals het weer of een zeer produktieve moer.

Naschrift

Ik kan me wel vinden in de beschreven aanpak. Mijn voorbereiding op de voorjaarsdracht is precies eender (zie **Bijen** 5(9): 234 (1996)). Het koude zeewater zorgt hier voor de trage voorjaarsontwikkeling. Toch is het me ook in 1996 gelukt om voorjaarshoning te slingeren, geen volle honingkamers maar toch. Uit onderzoek bleek een pollenaandeel kruipwilt van 75%, wilgenhoning dus.

We zijn de laatste decennia opgevoed met de regel om sterke volken te kweken omdat dan alleen honing

is te oogsten. Maar ook deze regel is niet waterdicht. Als imker moet je inspelen op de drachtwaarde van de omgeving en daarom is kennis van de drachtweide zo belangrijk. Jarenlang heb ik geïmkerd in het bijenparadijs, een standplaats in de bebouwde kom met een overvloed aan nectar/stuifmeel gevende bloemen/bloesem plus akkerbouw binnen vliegafstand (bonen). Het resultaat? Een stormachtige voorjaarsontwikkeling met supervolken. En als ik spreek over supervolken dan zijn dat ook supervolken. Als voorbeeld mijn aantekeningenboekje uit 1990.

'Dertig maart alle volken tien tot dertien raten broed. Op 26 april volk 3 zestien raten broed over drie bakken verdeeld, prachtige koningin met fraai slank achterlijf, geen spoor van zwermneiging. Prachtig zulke volken, juweeltjes om te zien. Maar geloof me, bij supervolken horen superproblemen. Op een gegeven moment willen ze zwermen. Als imker kan je nu naar links of naar rechts sturen, vol gas vooruit of achteruit geven, maar de dames gaan gewoon hun eigen gang. De honingooft was meestentijds zeer overvloedig en dat was de bekende pleister. Het leuke van de beschreven methode is dat met kleine volken en een fijn afgestemde aanpak een goed resultaat is te halen. En mocht het dit jaar niet lukken, dan doen we het het volgende jaar gewoon anders, weet u nog? Veel succes dit jaar.'

P.S. In **Bijen** 5(2): 40 (1996) sprak ik vol lof over het vele werk dat in afdelingen wordt verzet om een afdelingsblad samen te stellen. Ik ben erop aangesproken en terecht. De afdeling waar ik zelf lid van ben geweest 'Amstelland' ontbrak in het rijtje. En ze mogen er toch echt wel zijn met in 1997 de twintigste jaargang. Excuus en proficiat!

Het weer in maart

Het weer in maart van de afgelopen vijf jaren uitgezet tegen het landelijk gemiddelde over de periode 1960-1990. In dat tijdvak bedroeg het gemiddeld aantal uren zonneschijn 105, de hoeveelheid neerslag 58 mm en de maximumtemperatuur 8,9°C

Maart-maanden

Jaar	Zon	(uren)	Neerslag (mm)	Max.temp (°C)
1992	somber		nat	zeer zacht (12,8)
1993	zeer zonnig	(180)	zeer droog (11)	zeer zacht (10,4)
1994	normaal		zeer nat (92)	zeer zacht (10,4)
1995	zeer zonnig	(182)	nat (85)	zacht (9,2)
1996	zonnig	(135)	zeer droog (14)	koud (7,0)

Geraadpleegd

Vunderink, D., Imkeren met kleine kasten, 'Bij Praten', VBBN subvereniging Amstelland 15(54): 007, december 1992.